

Starší lidé v čase koronavirových omezení a nouzového stavu

Apelujeme na veřejnost, proseniorské a dobrovolnické organizace, na státní a další veřejné instituce, i starší lidi samotné:

Zdravotní ohrožení, nouzový stav a návazná omezení mají dlouhodobé důsledky. Ty poznamenají společnost a změni obecné povědomí o tom, kdo je starý a co je to stáří, i po ústupu epidemie. Buďme při jejich vyhlášení uvážliví!

Označení „senior/senioři“ je vágní, neurčité. Jde o početnou, velmi různorodou skupinu občanů zásadně se navzájem lišících věkem, zdravím, vzděláním, příjmy, zdatností, možnostmi, zájmy a řadou dalších charakteristik. Při vymezení věkem 65+ jde o dva miliony, tedy 20 % obyvatel ČR! Podstatná část z nich se těší dobrému zdraví, pracuje, zastává významné funkce v byznysu, poskytuje zkušenost v organizacích, institucích, samosprávách, ale například i v lékařských ordinacích. Nevytvářejme o nich dojem „nemohoucích starců a stařen“!

Jiní starší (ale i mladší) lidé naopak trpí chorobami, které zhoršují jejich funkční stav, omezují soběstačnost i odolnost, zvyšují zranitelnost všemi zátěžemi včetně infekcí a potřebují pomoc jiných lidí. Na ně soustřeďme svou pozornost!

Směšování různorodých lidí do jedné uměle vytvořené skupiny, vůči níž se přijímají stereotypní opatření, je nebezpečné a nežádoucí. Hrozí nevyužití jejich schopností, ponižující stigmatizace a segregace na jedné straně a přehlédnutí, zanedbání péče, strádání ba ohrožení života těch potřebných na straně druhé. Současně vede zmatení pojmů k neúčelnosti a neúčinnosti finančních výdajů i využívání kapacit služeb.

Omezme v médiích i v pokynech úřadů užívání vágního pojmu „senior“. Nezabavujme se potenciálu části populace jen proto, že je starší než orientační kalendářní hranice, která se nekryje s osobní realitou. Nemá to odborné opodstatnění, je to psychosociálně ponižující a nepřijatelné z hlediska lidských práv! Pokud si např. soudní lidé bez ohledu na věk přejí zapojit se do dobrovolnictví, neponižujme je odmítáním pro „přestárlost“. Vytvořme spektrum aktivit, ve kterém každý člověk dobré vůle bez ohledu na věk, stejně jako na rasu, pohlaví či náboženské vyznání, nalezne uplatnění podle své osobní způsobilosti k pomoci druhým. Případná omezující, ale i zvýhodňující doporučení by se měla týkat konkrétních limitujících okolností. Těmi u dospělé populace pouhý věk není a být nemůže.

Ani závažné zdravotní komplikace koronavirové infekce nesouvisejí s věkem jako takovým. Jde o špatný zdravotní stav, o podvýživu, vyčerpanost, závažné choroby, některé léky – a to bez ohledu na věk. Tito, nemocmi oslabení, lidé nechtě se těší ochraně, ohleduplnosti, podpůrnému zájmu. Stejně významná jako společenská angažovanost starších lidí, kteří se cítí zdraví a zdatní, je podpora a ochrana těch, kteří jsou méně vybaveni odvahou, zdatností, jsou křehcí nebo dokonce zcela závislí na pomoci druhých lidí, a to opět bez ohledu na věk.

Apelujeme proto na širokou odbornou i laickou veřejnost: v nadcházejících týdnech kulminující epidemie a pravděpodobně přetížených sociálních a ošetřovatelských služeb aktivně vytvářejme dobré sousedství, zajímejme se ve svém domě i širším okolí o stav a potřeby lidí, kteří se momentálně či dlouhodobě neobejdou bez pomoci druhých – bez naší pomoci. Buďme připraveni nejen signalizovat stavy nouze, „volat na úřady“, ale konkrétně pomáhat, zastoupit momentálně nedostupné veřejné služby nebo i chybějící rodiny.

Připojujeme se i k volání po zajištění dostatku účinných ochranných pomůcek pro zdravotnické pracovníky, ale stejnou měrou i pro personál pobytových a terénních sociálních služeb a pro laické pečující. Uvědomujeme si, že v roli pomáhajícího se může ocitnout každý z nás, ale stejně tak je každý z nás ohrožen a může být tím, kdo pomoc přijímá.

MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc. – geriatr, gerontolog

Mgr. Lucie Vidovičová, PhD. (ÚPS FSS MUNI) – socioložka a gerontoložka